

Práci předložil(a) student(ka): **Pavλίna Raková**
Název práce: **Obraz druhého – Češi v německých karikaturách**

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

PhDr. Lucie Filipová, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Předložená práce má za cíl představit, jak byli Češi zobrazováni v karikaturách, které vycházely v německých humoristických časopisech od konce 19. století do roku 1939. Ve sledovaném období si autorka zvolila čtyři časové úseky, které označuje za klíčové pro česko-německé vztahy, a soustřeďuje se na karikatury právě z těchto období. K analýze si vybrala primárně humoristické časopisy vydávané v Berlíně (*Kladderadatsch*) a Mnichově (*Simplicissimus* a *Fliegende Blätter*), příležitostně zkoumala i karikatury publikované ve vídeňských časopisech (*Kikeriki* a *Figaro*).

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):
Analýzu politických karikatur z konce 19. století a první poloviny 20. století považuji za velmi náročné téma, jehož zpracování vyžaduje široké znalosti – jazykové, historické a kulturně-společenské. V jazykové oblasti obstála Pavλίna Raková výborně, což oceňuji o to více, že naprostá většina zpracovaných časopisů byla tištěna kurentem. Další dva aspekty se autorka snažila postihnout na základě poměrně obsáhlé literatury k česko-německých, resp. česko-rakouským vztahům a k národním stereotypům. Přesto se jí ne vždy podařilo dostat se nad rámec popisu nakreslených osob a objektů. Například u karikatury č. 8 (s. 51) nechává bez komentáře, proč je hranice umístěna zrovna k Táboru, u karikatury č. 31 (s. 96) označuje sv. Petra za anděla nebo u karikatury č. 35 (s. 100) je Němec chybně označen za Čecha, byť sama autorka konstatuje, že takovéto ztvárnění Čecha do tehdejšího stereotypu českého Wenzla nezapadá.

Co se týče struktury, práce je překvapivě členěna pouze do tří kapitol (Úvod, Analýza karikatur, Závěr), nicméně díky logicky strukturovaným podkapitolám je výklad přehledný a srozumitelný. Plynulost četby občas narušuje opakování některých informací a příliš častá dílčí shrnutí. Jako zbytečně dlouhá se mi jeví zejména úvodní kapitola. Např. na s. 16–18 podává autorka výčet různých definic národa, aniž by většinu z nich dále využila.

Výzkumné otázky položené v úvodu jsou zodpovězeny dostatečně.

Práci s prameny zvládla autorka z formálního hlediska výborně. Oceňuji velmi pečlivou prezentaci celkem 35 karikatur, kdy je vždy kromě samotného obrázku uveden její autor, datum a zdroj. Text, který doprovází kreslené prvky, je nejen přeložen, ale i přepsán v původním německém znění.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Předložená práce splňuje všechny formální náležitosti. Autorka řádně a pečlivě cituje použité prameny a literaturu, při opakovaném odkazu na stejnou publikaci by ale měla používat

zkrácené citace. Velkou přidanou hodnotou celé práce jsou reprodukce analyzovaných karikatur a jejich pečlivý formální popis (viz bod 2). Z jazykového hlediska vykazuje text mírné nedostatky. Poměrně často se v něm objevují chyby v interpunkci (zejména chybějí čárky sloužící k oddělení věty vedlejší od věty hlavní, např. s. 36, 44, 61, 77, 82), nespisovné stupňování přídavných jmen (např. více agresivněji, s. 61; více politická, s. 91) a pár hrubek (s. 23, 33, 85).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Můj celkový dojem z práce je smíšený. Téma práce je originální, zajímavé a autorka se ho snažila zpracovat s maximální důkladností a pečlivostí. Je to patrné zejména z prezentace karikatur, které jsou pro čtenáře rozhodně obohacující. Oceňuji také skutečnost, že se autorka nezalekla pramenů psaných kurentem a že prostudovala poměrně rozsáhlou sekundární literaturu. Naopak za slabinu práce považuji nepříliš hlubokou obsahovou analýzu jednotlivých karikatur. Domnívám se, že je to dáno hlavně tím, že si autorka zvolila příliš široké období charakterizované řadou politických zvrátů. Tento přehnaně široký záběr autorce neumožnil seznámit se s dobovými politickými a společenskými reáliemi do větší hloubky (např. i na základě denního nehumoristického tisku), a tudíž ani rozluštit některé narážky, jež jsou v karikaturách zachyceny. Dojem z četby kazí také opakující se informace a občasné chyby v gramatice a interpunkci.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1) Prosím autorku, aby vysvětlila, jak definuje pojmy „Němec“ a „Rakušan“ (viz např. s. 103) pro dobu konce 19. století a počátku 20. století.

2) V předložené práci jsou stručně zmíněny osudy některých karikaturistů poté, co se v Německu dostal k moci Adolf Hitler. Jakou roli sehrálo Československo v rozvoji německé politické karikatury v letech 1933–1938? Jaký vliv měla na česko-německé vztahy Mezinárodní výstava karikatur a humoru, kterou uspořádal S.V.U. Mánes na jaře 1934?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A výtečně, B velmi dobře, C dobře, D uspokojivě, E dostatečně a F nedostatečně):

Předloženou práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení B.

Datum: 5. června 2019

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.